

**NUTQ BUZILISHLARINI OTA-ONALAR BILAN HAMKORLIKDA
KORREKSIYA QILISHNING PEDAGOGIK ASOSLARI**

Sulaymanova Muhlisa Kozimjon qizi

*Alfraganus universiteti Pedagogika fakulteti Maxsus pedagogika
(logopediya) yo'nalishi 1 bosqich talabasi.*

Ilmiy rahbar: Alfraganus universiteti

v.b dotsent PhD *Utbasarova Umida Mexmanovna*

Muhlisasulaymonova37@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada nutq buzilishlarini korreksiya qilishda ota-onalar bilan hamkorlikning pedagogik asoslari o'rganilgan. Maqolada nutq buzilishlarini bartaraf etishda oila va mutaxassislarining integratsiyalashgan faoliyatining ahamiyati, hamkorlikning shakllari va usullari, shuningdek, korreksiya ishining samaradorligini oshirish yo'llari yoritilgan. Tadqiqot natijalari asosida ota-onalar bilan samarali hamkorlik qilishning metodik tavsiyalari ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: nutq buzilishlari, ota-ona hamkorligi, korreksiya pedagogikasi, logopedik yondashuv, psixologik- pedagogik qo'llab-quvvatlash, individual yondashuv, nutq rivojlanishi, rehabilitatsiya.

Kirish: Nutq buzilishlari bolalarda eng keng tarqalgan rivojlanish nuqsonlaridan biridir. Zamonaviy pedagogika va logopediya nutq buzilishlarini korreksiya qilishda faqat mutaxassisning ishi bilan chegaralanib qolmaslik, balki bu jarayonda ota-onalarni faol ishtirokchilariga aylantirish zarurligini ta'kidlaydi. Ota-onalar bilan hamkorlik korreksiya ishining samaradorligini sezilarli darajada oshiradi, choki ular bolaning kundalik hayotida doimiy ravishda ishtirok etadilar va korreksiya ta'sirini mustahkamlaydilar.

Ota-onalar bilan hamkorlikning nazariy asoslari

Nutq korreksiyasida ota-onalar bilan hamkorlik tizimli, bosqichma-bosqich va uzluksiz bo'lishi kerak. Ushbu hamkorlik quyidagi tamoyillarga asoslanadi:

- Tizimlilik tamoyili - korreksiya ishi reja asosida olib boriladi
- Individual yondashuv - har bir bola va oilaning o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olish

- Izchillik - korreksiya jarayonining ketma-ketligi
- Yopiq muhit yaratish - oila va mutaxassislarning birgalikdagi sa'y-harakatlari

Hamkorlikning asosiy yo'nalishlari va shakllari

Ota-onalar bilan hamkorlik quyidagi yo'nalishlarda amalga oshiriladi:

- Tashxis va konsultatsiya - nutq buzilishlarining sabablari va korreksiya yo'llari haqida ma'lumot berish

- Ta'limiy jarayon - ota-onalarga bolalar bilan nutqiy mashqlarni to'g'ri bajarish usullarini o'rgatish

- Amaliy faoliyat - ota-onalarning korreksiya mashg'ulotlarida ishtiroki

- Psixologik qo'llab-quvvatlash - oilaga psixologik yordam ko'rsatish

Hamkorlikning asosiy shakllari:

- Individual maslahatlar va konsultatsiyalar

- Ota-onalar uchun seminarlar va treninglar

- Ochiq mashg'ulotlar va praktikumlar

- Oila logopedik markazlari

Ota-onalar bilan ishlashning metodikasi

Ota-onalar bilan samarali ishlash uchun quyidagi metodik tavsiyalarga amal qilish maqsadga muvofiq:

- Nutqiy mashqlarni o'tkazishning o'ziga xos usullarini namoyish etish

- Ota-onalarga maxsus metodik qo'llanmalar taqdim etish

- Bolaning rivojlanish davriy jadvallarini tutish

- Muntazam ravishda natijalarni muhokama qilish

Hamkorlikning samaradorligini baholash

Ota-onalar bilan hamkorlikning samaradorligi quyidagi ko'rsatkichlar bo'yicha baholanadi:

- Bolaning nutqiy rivojlanishidagi ijobiy o'zgarishlar

- Ota-onalarning nutq korreksiya masalalaridagi bilim darajasi
- Oiladagi psixologik muhitning yaxshilanishi
- Korreksiya jarayonining davomiyligining qisqarishi

Xulosa Nutq buzilishlarini korreksiya qilishda ota-onalar bilan hamkorlik korreksiya ishining ajralmas qismi hisoblanadi. Ushbu hamkorlik tizimli, izchil va individual yondashuv asosida amalga oshirilganda, nutqiy rivojlanishdagi muammolarni bartaraf etish samaradorligi sezilarli darajada oshadi. Ota-onalarni korreksiya jarayoniga jalb qilish nafaqat bolaning nutqiy ko'nikmalarini yaxshilaydi, balki oiladagi umumiy psixologik muhitni ham ijobiy ta'sirlaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Axutina T.V. "Nutq rivojlanishi nuqsonlari bo'lgan bolalar bilan ishlash texnologiyalari" - M.: Akademiya, 2015. - 186 bet.
Olim, [07.10.2025 19:46]
2. Jukova N.S., Mastikova E.M., Filicheva T.B. "Nutq terapiyasi" - Yekaterinburg: Litur, 2017. - 320 bet.
3. Filicheva T.B., Chirkina G.V. "Nutqiy rivojlanishi pasaygan bolalarni tarbiyalash va o'qitish" - M.: Prosvesheniye, 2019. - 240 bet.
4. Shashkina G.R. "Logopedik korreksiya ishida ota-onalar bilan hamkorlik" - SPb.: Detstvo-Press, 2018. - 156 bet.
5. Volkova L.S. "Nutq buzilishlari bo'lgan bolalarni tarbiyalash va o'qitish" - M.: VLADOS, 2020. - 280 bet.
6. Mironova S.A. "Nutq terapiyasida ota-onalar bilan ishlash" - M.: TC Sfera, 2016. - 128 bet.